

Szlovákiai magyar könyvfesztivál – zömmel már megint a szakma nézte-hallgatta egymást

Nincs mese, el kell fogadni a tényeket, nem kell mellébeszélni, sőt ideológiákat gyártani ahhoz: a nap végére már csak a legelszántabbak voltak kíváncsiak a losonciak bemutatkozására, addigra a 42 fős közönség egy asztaltársaságnyra szűkült. Szlovákiai magyar könyvfesztivál – zömmel már megint a szakma nézte-hallgatta egymást

Nincs mese, el kell fogadni a tényeket, nem kell mellébeszélni, sőt ideológiákat gyártani ahhoz: a nap végére már csak a legelszántabbak voltak kíváncsiak a losonciak bemutatkozására, addigra a 42 fős közönség egy asztaltársaságnyra szűkült. S igenis, külön köszönet azoknak a helyieknek, akik egyáltalán eljöttek. Az viszont jelzésértékű, hogy szinte mindig ugyanazokat látni efféle alkalmakkor. Nem, ebben nincs apelláta, s nincsenek alibik, mint ahogy arra sincs, amikor valaki elmondja, hogy miért nem olvas egyáltalán. Mert ettől már csak az lett volna rosszabb, ha kivezéynelnek egy csomó gimnazistát – de ez nem következett be, hál istennek. Zömmel már megint a szakma nézte-hallgatta egymást, délután kb. fél négyig pedig – az egyik elárúsító hölgy szerint – kiadónként átlagban 5-6 könyv fogyott el a standokról. Rendben, a régióban bizonyára mindenki csak Musil-t olvas vagy Romana-füzeteket. Pedig az előadások „több misét is megértek”.

M. Csepécz Szilvia Kicsi, kisebb, legkisebb című, az AB-ART-nál immár második kiadásban megjelent gyermekkönyvének bemutatóján például éppen egy párkányi hölgy mondta el, hogy a gyerekek imádják – pedagógiai segédanyagként is pompásan bevált. A következő előadás és mű viszont már egyetemi szintre vitt: Mészáros András filozófus és Kontra Miklós nyelvész mutatta be a Fórum Intézet gondozásában megjelent Sült galamb? Magyar egyetemi tannyelvpolitika című kiadványt, amely lényegében egy tavalyi debreceni konferencia anyagát foglalja magába. Mészáros András és a kötet szerkesztője, Kontra Miklós is lényegében egyetlen kardinális kérdést fejtett ki nyelvészeti és történeti szempontból: ellentétes-e a magyar nemzeti érdekekkel a kizárólag magyar nyelvű oktatás? Hölgyeim és uraim, még ha most sokan a szívükhöz kapnak is: egyértelműen igen! Mert az a minőség, az oktatási szint és a versenyképesség rovására megy. Azaz öncsalás. De hát ezt eddig csak azok nem tudták, akik kizárólag magyarságtudatból alapítanak egyetemet. Mert nem az a kérdés: van-e jogom anyanyelven tanulni – naná, hogy van –, hanem az, hogy csak azért választok-e egy adott szakot, mert az magyarul van, vagy azért, mert valóban az a szakma érdekel – még ha világnyelven és szlovákul is tudnom kell azt. Mert, ha a szakmámért tanulok, akkor ez nem lehet akadály. Szőke Józsefnek, a Lilium Aurumnál megjelent Csatangoló című kötete kapcsán Hodossy Gyula kifejtette: már csak azért is szükség van az ilyen olvasmányos, közérthető, irodalmi, földrajzi, kultúrtörténeti és történelmi vonatkozásokban gazdag útirajzokra, mert történeti földrajzilag, regionalitásban még mindig tartja magát az az ósdi szemlélet, mely szerint Magyarország és Szlovákia történelme és földrajza az államhatárnál kezdődik és végződik. Szőke József saját bevallása szerint a „Gyalogolni jó” móríci szellemében barangolta be a helyszíneket, s azt a műfajt próbálta kultiválni, amelyben a nagy előd, Szalatnai Rezső is maradandót alkotott. Popély Gyula Búcsú a főiskoláktól című könyve viszont a szlovákiai magyar egyetemi oktatás és egyetemi lét 1918-tól 1945-ig terjedő időszakába enged alapos bepillantást. A szerző előadásában kifejtette: a masaryky-beneši demokrácia ebből a szempontból csak kirakat volt, mert 19 után intézményes magyar nyelvű felsőoktatásról nem beszélhetünk, az utolsó ilyen intézményt, a kassai jogakadémiát 1922-ben zárták be. S akadt olyan cenzor, még prágai egyetemi szakfolyóirat esetében is, aki a szerzőnek a magyar oktatásért írott cikkét azért csonkította meg botrányosan, mert az idézni merészelte, sőt

komolyan vette Masaryk elnöknek a kisebbségek kulturális fejlődésének fontosságáról írt gondolatait. Horribile dictu: pont a Masaryk-idézeteket irtották ki a cikkből... A Madách-Posoniumnál ugyanakkor már készül a Popély-kötet folytatása is. Szombaton utolsóként a losonci Plectrum Kiadó gárdája találkozott a közönséggel. A szlovákiai magyar ki kicsoda – 2005 CD-rom kapcsán Ardamica Zorán elmondta: a jövőben a Fórum Intézet szakmai és digitális hátterére is számítanak az adatfeldolgozásban, frissítésben és megjelenítésben, Tóth Károly igazgató örömmel vette az együttműködést. Puntigán József a Plectrum készülő mívés anyagából, régi losonci képeslapokból tartott bemutatót, bőséges történelmi, irodalmi, helytörténeti vonatkozásokkal. Szászi Zoltán verseskötetét, a Távolban Földet Mizser Attila szerkesztő méltatta, kiemelve a Szászi-versek rusztikus, bukolikus ízét, ám azt a fajta távolságtartást is, amelylyel a szerző nem téved a sziruplíra posványába. Szászi birtokolja azt a bizonyos üveggolyót, de nem öncélú játékokra használja – derült ki a méltatásból. Ennyit hát gyorsfényképszerűen a szombati napról – ne a tudósítást, inkább a könyveket tessék hosszabban olvasni.

BUCHLOVICS PÉTER